

Лариса Вировець

ПЕРЕДМІСТЯ

ВІРШІ, ПЕРЕКЛАДИ, ЕСЕ

Харків

2018

УДК 821.161.2-1
ББК 84(4УКР=УКР)6-5
В 52

В 52 Л. Вировець. Передмістя. Вірші, переклади,
есе. – Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. – 64 с.

ISBN 978-617-7384-94-5
УДК 821.161.2-1
ББК 84(4УКР=УКР)6-5

«Передмістя» – третя україномовна збірка харківської поетки Лариси Вировець. Книжка містить вірші, написані з 2012 по 2018 рік, а також переклади і невеличкі есе цього періоду.

ISBN 978-617-7384-94-5

© Л. Вировець, текст,
художнє оформлення 2018

За двісті кілометрів
від війни

ПТАШИНЕ

Редкая птица долетит до середины Днепра.

Н. В. Гоголь

Не нарікаю, що обрій вужчає,
що не втіша родове кубельце...
Не каламутними є – цілющими
на захисних окулярах скельця.

Бачити світ з надмірною різкістю
певно зашкодить неюному серцю.
Тож – до середини, пташе рідкісний!
Далі летіти немає сенсу.

Берег Дитинства – давно в минулому,
Острів Кохання – гай-гай далеко...
Де наші дітки, скажи, зозуле, нам?
Чий тут народ жив, скажи, лелеко?

Над Борисфеном немає просвіту –
сунуться шквали та громовиці.
Сили забракне, снаги та досвіду:
важко в негоду летіти птиці.

Що ти лишаєш на тому березі?
Що ти на крила береш з собою?
Квітні мрійливі, бурхливі вересні...
Жито з безмежністю голубою.

2012

ПЕРЕДМІСТЯ

Цвіте терен, терен цвіте,

Та й цвіт опадає...

З народної пісні

Ти скажеш, це прогрес, що магістраль
колись змінила устрій передмістя?
Стрижуть газони і цвіте мигдаль,
де терен цвів і кози гризли листя...
Повім, не в цьому криється печаль.
Гірчить у серці туга полинова:
до літ жахливих голоду й мовчань
між цих вишень лунала інша мова.

Вона німує з кожного кута,
торкається до вуст моїх нечутно,
із вітром понад садом проліта,
із дощиком в гаю зітхає смутно.
Вплітається у гомін, щебет, спів,
шепоче з палімпсестів давніх істин...
Мій прадід жив серед оцих степів,
їх ще не називали передмістям.

Місив саман і долю будував –
любов та мрія додавали сили.
А як він жито жав, а як співав!
І як копав близьким своїм могили...
Усім настачив рідної землі,
та ще й лишилась – де її подіти!
Нехай хоч зайди, «щастя ковалі»,
й онуки їх саджають нині квіти.

2012

* * *

*...дивляться з темних небес загиблі поети й герої -
всі ті, що поклали життя за майбутнє твоє.*

С. Фоменко

Рипнуть іржаві ворота.

Браму прочинено, йди!

А на обличчі скорбота:

вільно іти – та куди?

Так і собака, що змалку

знав лиш ціпок та ланцюг,

жде від хазяїна знаку,

дозволу взяти оцю

зроду небачену волю,

звичний чекає наказ,

здобрений опіком болю

вкупі з командою «Фас!».

Так малолітній злочинець

марить майбутнім життям,

але й дверей не прочинить,

кроку не зважиться сам

від буцегарні ступити,

вбік відійти від біди:

легше украсти чи вбити

і замітати сліди.

Звичною стежкою – далі:
 бійка, горілка, тюрма...
Де ж його мрії зухвалі?
 Світлі надії?.. Нема.

Рвуть Україну надвоє,
 сповнюють болем ущерть
зłodії, горе-герої –
 тягнуть на муку, на смерть!
Матінко, сива й убога,
 де ти згубила синів?
Довга на волю дорога,
 й овид уже потьмянів...
Йди ж, хай у місячнім сріблі
 вказуть дорогу сліди!
Дивляться з неба загиблі,
 кажуть: «Не бійся! Іди!»

2013

СКЛАДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ

Перекладуть з української на італійську
(чеську, англійську, німецьку –
дай Боже знаття!)
давні пісні і звичаги стрілецького війська,
мальви, миски, сорочки та злиденне життя,

наші подерті міста й забагнючені села,
тиху покору в очах у жінок та собак...
Перекладуть із сумної на майже веселу,
бо без перекладу – як зрозуміють нас? Як?

Рідною мовою кожен збагне неодмінно,
що тут у нас – незважаючи, що – завдяки.
Що перетліло, а що – незбагненно незмінне...
Та на яку перекласти це вам, земляки?

2013

МАЙДАН

Нам нікуди іти. За нами – Україна,
обкрадена, німа, скривавлена земля.
І ми вже, як батьки, не станем на коліна,
бо пам'ять праотців серця нам спопеля.

Ми знову, як колись, із тьмою наодинці:
на варті стоїмо, неначе на війні.
Супроти нас – кати, озброєні ординці,
а все, що є у нас, – звияга і пісні.

Звияга і пісні, надії на майбутнє,
і злидні матерів, і віра, і любов.
Ми вірили, що це – важливе, дійсне, сутнє,
та сипле перший сніг,
прикривши першу кров.

Нас ніч оповила і душить поодинці,
та прах Вітчизни знов нам стукає в серця:
Тримаймося, брати! Тут завжди українці
стояли до кінця, стояли до кінця.

ПЕРЕДВИБОРЧЕ

Агітки роздають біля метро,
а я кленовий лист беру на згадку...
І шкіряться з газет скоробагатоки
фальшиве демонструючи нутро.

Про що розмови? Вибори й війна.
З дерев у золотавих камуфляжах
листки злетять і в чорну землю ляжуть...
Хто пом'яне їх чисті імена?

Із острахом очікуєш новин:
тривожна осінь, дивне перемир'я!
І зведення з АТО – розриви мінні
та свіжі знімки свіжих домовин.

Поїдеш з міста у туман чи дим –
хизуються берези біля колій:
минаєш – обертаються довкола...
І всюди жовте вкупі з голубим.

Жовтень 2014

ЗЕМЛЯКОВІ

Коли на чотирьох жаских вітрах
розп'ято сім'ї Криму та Донбасу,
коли долають волонтери страх
і відстані на вбивчих східних трасах,

коли усі гуртом плетуть сітки –
а не плітки – бабусі та дівчата,
коли буває, що й чоловіки
мовчати вчаться, щоб не закричати,

коли від крові очманілий смерч
країну тягне в прірву, в есесери,
коли збирають не «собі на смерть»,
а на чиєсь життя пенсіонери,

які тобі, земляче, сняться сни?
Які тебе виснажують тривоги?
За двісті кілометрів від війни,
за тисячі боїв від перемоги...

2016

ХАТА СКРАЮ

З упертістю, вартою кращого застосування,
я зводжу будинок –

як ластівка, в'юсь над гніздом.

Між лихом колишнім і щастям долаю кордон.

Терпляче, завзято, приречено – наче востаннє.

І стіни міцніють, тепло позичаючи в літа.

Осінні дощі шанобливо вмивають шибки,

а зими... Лиш зими ідуть та ідуть навпрошки,
лишаючи сніг у серцях, на повіках, на вітах.

І діти зростають так швидко – не наші неначе...

То ночі коротшають знов, то коротшають дні,

і давні кохані вікують на самотині,

і блазні з гранатами книгу життя нам тлумачать.

Здіймає імперія в смертній агонії війни –

крихку рівновагу й метелик порушить крилом.

Чи скраю збудуємо хату? В якій загалом

від воєн, біди і самотності будемо вільні...

2015

НІЧ ПЕРЕД РІЗДВОМ-2016

Кому ялинки, а кому хрести –
везти на цвинтар, чи повік нести.
Таке у нас Різдво і новоріччя!
На Сході знов кривавиться дуга –
шурує навіжений кочегар,
і сіркою смердить із потойбіччя.

Із закордоння, де, мовляв, – брати.
Тож мають право вбити, ізвести,
забрати все, що трапиться на очі.
Свинячі рила сунуть у вікно,
червоне розкидають полотно,
кувікають, паскудять і гигочуть.

А в нас – ялинки, шарварок, свята.
Дрімота в душах тихо пророста –
захланна, самовбивча і байдужа.
Триває довгий, третій рік війни.
Лягають в землю доньки і сини...
Який мороз! Яка на серці стужа!

Грудень 2016

* * *

Виглядає з-під снігу трава,
незнищенні вистромлює жала.
Повертаються в пісню слова –
їх так довго тобі бракувало!

Відповзає скажена зима,
крижані розмикаючи ікла.
От би враз так ординська пільма
за сусідським поребриком зникла!

Наче гадина хижа й склизька
волочитиме тіло мерзенне...
А весна уже не зволіка –
відвойовує землю.

2017

* * *

Ці дощі мали бути снігами –
непролазні б замети були,
та не склалось зими оригамі
з мокрих вулиць, пільми та імлі.

Склались нинішні біди й торішні,
налетіла тривога сарана...
Мокра глина.
І вісті невтішні.
І війна,
як цей дощ,
затяжна.

2017

ДОЩОВИЙ ВЕЧІР

Вмикаються поволі ліхтарі –
раптовий дощ перетворивсь на вечір.
Химерними здаються звичні речі
о сутінковій дощовій порі.

Тут літепло розлито по стежках,
отари синіх хмар пливуть за обрій.
Тут яблуні врожай плекають добрий
і плине ніч, легка й не гомінка.

На варті покотилівські дуби –
три велети суворі й темнолиці –
тримають небо, ловлять громовиці,
боронять від юрби і від журби.

А десь на Сході йде кривава січ
за землю цю, плоди її та надра.
Орда повзе і зазіхає знагла
на ці стежки, і літепло, і ніч.

Виття сирени тишу розітне:
поранених відвозять до шпиталю.
А я питаю – в кого я питаю? –
коли, коли біда оця мине?

2017

У ТУМАНІ

Туман – п'ять крапель молока
на склянку із водою.
Ніч заколише, мов ріка,
напоїть, нагодує:

мале дитя – солодким сном,
вдовицю – нездійсненим,
бійців – вином та полином
і димом – полонених.

Мені ж – вдивлятися у ніч
і думи присипляти.
Товкти туман, топити піч,
топтати стежку від узбіч
для свого немовляти
на віки віч...

2018

Цвіт дурману

БЕЗСЕЗОННЯ

Як почуваюся? Білкою в колесі, білкою...
Котиться колесо стрімко крізь осені й весни.
Час вираховую п'ятницями й понеділками:
дні безсезоння облудні, пусті, безсловесні.

Знову без мене зів'яли шафрани та проліски.
Начебто вчора принишки вітри й заметілі –
а під вікном уже чваняться ружі породисті,
а край дороги вже клени стоять пожовтілі...

Як почуваюся? Кігтики стерлись об колесо.
Не зупинитись, не вийти і не роздивитись.
Тішуся тільки мінливістю та випадковістю:
нібито сплю і комусь намагаюсь приснитись.

Та розбуди, доторкнись –
і відступиться марево.
Що ті колеса! Давай прогуляємось пішки!
З гілки на гілку стрибає руденька сестра моя...
Доброго ранку, мала! Ми принесли горішки.

* * *

Усміх теплий, слово рідне
в березневій завірюсі...
Чорна ніч розтане, зблідне,
зблисне місяцем у вусі.

Новорічно-ялинково
мерехтить позлітка вулиць:
Березіль, Сумська, ляльковий...
Сяє місячна підкова...
Вечір добрий! Ми вернулись.

Стрілись враз роки і миті.
Гляньте ж! – ой, не випадково
в крижаному оксамиті
на шляху блищить підкова!

2012

ВЕЧІРНЯ ПРОГУЛЯНКА

Розчинна сутінь – мов духмяна кава,
парує, вабить, але вже холоне.
Хрумкого снігу пінка золотава
вечірніх вулиць всотує неони.

Скажи мені на милість, давній друже,
єдиний мій, залятий, неповторний,
навіщо і вороже, і недуже
це місто дме в тромбони та валторни?

Навіщо з усієї пнеться сили,
замилює незрячі наші очі?
До нас жили тут і до нас любили,
тепер толочить нас воно і точить!

Морочить нас... Неначе десь за рогом,
за тим провулком, за чудним фасадом,
за жовтим снігом, довгим епілогом
засяє раптом щастя зорепадом.

Проспекти й парки, цвинтарі, книгарні,
лікарня, перукарня, буцегарня...
Нарешті – ось провулочок охайний!
Та й тут – не зорепад: лише кав'ярня.

2012

ОСТАННІЙ ТРАВНЕВИЙ ДЕНЬ

Запах деревію й чебрецю
од міських покошених газонів.
Зустріч з літом на межі сезонів
має сто ознак. Додай ще цю.

Травень розчиняється в траві,
в пелюстках обсипаних півоній,
в черешневій опанчі червоній,
у воді бурхливій дощовій.

Місто, наче мокрий горобець,
струшує зі спини теплі краплі.
Відпливають хмари-дирижаблі,
сходить сіра злива нанівець.

Літо свій густий духмяний мед
литиме на стомлені повіки.
Наших бистрих літ глибокі ріки
згодом уберуться в очерет...

Хай і літо... Знаю наперед:
все, що мало збутися, збулося.
Тиші, супокою, суголосся
вже в нас листопад не відбере.

2012

НЕ ОБЕРТАЙСЯ

Не обертайся, бо станеш стовпом соляним:
змовницьки щось шепотітимуть друзі позаду,
військо твоє порідіє, завваживши дим,
милий твій з іншою знайде утіху й розраду.

Не обертайся. Або обертайся туди,
де ще дзеркала до тебе прихильні й привітні,
мати жива ще і батько такий молодий!
Донечки ж, донечки – наче черешні у квітні!

Тільки туди, де любов і наснага, яких
ще не здолали ні смерть, ні роки, ні хвороба,
де ще не склалися в небі всевладні зірки,
де іще безліч солодких, п'яних, норовких
днів, коли доля угледить тебе і вподоба.

2012

* * *

Ти пишеш вірші іншій жінці,
але читаєш їх мені.
Життя кужелиться в мобілці...
Сухий листок тремтить на гілці,
і ліс – у жовтому вогні.

А ти – про усмішку, про плечі,
про янголятко на плечі,
про помилки свої та втечі...
Туманом тягне понадвечір
і холоднечею вночі.

Все перемелеться на мливу,
на мудрі звички самоти.
А все ж розсудливість – зрадлива...
Дрижать дерева хворобливо,
у лісі – тиша, тиша, ти...

2014

ЩЕ РАЗ ПРО ОСІНЬ

Осінь як осінь,
лиш небо розідране вщент,
лиш без угаву
щодня поливає дощем.
Липовим листям
устелено стежку і двір,
та не прощаємось, літо,
з тобою, повір!

Буде не раз нам даровано
липи в цвіту,
сонце і зливи,
і стежку таку ж золоту.
Нашу любов,
мов коштовний шедевр Фаберже,
Янгол мрійливий
для нас до весни збереже.

2014

* * *

Чого ж ти, дівчинко, хотіла,
своє явивши почуття?
— Не тіла, — скажеш ти, — не тіла:
Душі... І дещицю життя.

Воно ж наплине і розтане,
як жовтня спраглого краса.
Глянь: крізь палаючі каштани
вже прозирають небеса.

Не полетіти між галактик,
плечем торкаючись плеча...
Його душа – шагрені клаптик,
уже на двох не вистача.

2015

ЗИМОВИЙ ДОЩ

Білий чайник у змові
із білим обігрівачем:
край вікна вони в парі стоять
і весь час белькочуть –
чи про те, що шибки
поливає нічним дощем,
чи про те, що у грудні
безжалісно довгі ночі.

Трохи згодом –
про віники чорних нічних дерев,
що сумлінно із неба
щоночі зірки змітають.
Що ось вийде хазяйка
і трохи собі збере –
і крижинки очей
потеплішають і розтануть.

2015

ВРАНІШНЄ

*Все стихи однажды уже были.
Слоем тепла занесло их, слоем пыли
Замело, и постепенно их забыли...*
Юрий Левитанский

Перший ранок нового року.
Дослухаюсь до відчуття.
Що ж ти, Часе, береш з наскоку
частки мого життя?

Зачаровано на схід сонця
збляклі мружаться ліхтарі,
додивляються димний сон свій
на дахах димарі старі.

Розвидняється поступово.
Прозоріють думки, мов скло.
І вертає до мене слово –
саме те, що колись було.

2016

ЦВІТ ДУРМАНУ

Над головами – марево золоте:
сиплеться листя, наче слова у рими.
Сад засинає, тільки дурман цвіте:
він же індійський, він і не чув про зими.

І грамофони білі іще тремтять,
повняться джазом літніх п'яних мелодій,
та відвойовує осінь за п'яддю п'ядь,
холодом дихає: «Часу немає! Годі!»

Що тут лишиться, коли промине цей час,
квітка зів'яне, ніжна і хвороблива?
Що тут лишиться після безжурних нас?
Трунок дурману, марне чекання дива.

2016

* * *

Мій батискаф, кімнатка в десять метрів,
занурюється в осінь дощову.
І в ньому я крізь денні жовті нетрі,
крізь чорні ночі похапцем пливу.

Холодні води хлюпають у шибку,
зірки мигтять, мов риб'яча луска.
Рипить іржаво, жалібно і хрипко
Мій вутлий саморобний батискаф.

Він вирине, напевно, лиш у квітні,
та не чекайте на сигнали SOS!
Угору гляньте: в небі непривітнім
кружляє білосніжний альбатрос.

2016

* * *

Будинок мій мене переживе –
не трісне і не втратить рівноваги,
коли в нім панство з'явиться нове
й мінятимуться мешканців ватаги.

Їм буде тепло в люті холоди
і затишно в осінню непогоду.
Вітатиме господаря завжди
садочок постарілий біля входу.

Тут добре почуватиметься всяк,
про це подбала. Знаю достеменно:
мій добрий дім мовчатиме – про мене!
Багато років після того, як...

2017

* * *

Не задивляйся, жінко, на очі карі
(не задивляйся й на голубі) –
бути із власником їхнім колись у парі
іншій належиться, – не тобі.

Вабить весна, і бузок – наче з глузду з'їхав,
пахощі щедро, як вина, ллє.
Серце безжурне вільно співає й диха –
ось тобі й радість,
щастя твоє і втіха,
як вони є.

2017

ПОЛУНИЦІ

Кочові племена полуниць у старім саду
потерпають від наступу дикого винограду.
І коли після дріб'язку справ я до них прийду,
шурхотітиме листя,
ганьбитиме людську зраду.

Не подітись нікуди від наших земних садів,
від землі, що парує, від трав, і дерев, і квітів...
По мені – й нагороди найкращі –
не від вождів,
а від чорного ґрунту – ягоди соковиті.

2017

* * *

От якби літо – як яблуко: вже на полицях
понад півсотні зібрала б –
духмяних, яскравих!
Візьмеш до рук – і згадаєш усміхнені лиця.
Блисне червоним – і гримнуть далекі заграви.

Теплі літа мої – і дощові, й суховійні,
вдячні, мов яблуні, добрі, як мамині руки,
хай би не тьмарили вас ні пожежі, ні війни,
хай оминали б вас біди, нещастя й розлуки!

Тільки літа відлітають, мов клин журавлиний.
Не збережеш їх, не втримаєш, не запасешся.
З неба на згадку спадають пір'їнки-хвилини:
кожна – дарунок тобі.

Посміхнись і не сердься.

2012-2017

СЕРПЕНЬ

На зламаній гілці у яблук присмажені боки –
серпнева пательня на сонці яєчню спече!

Лиш ти не зважаєш,

бо «поки ж те сонечко, поки?» –
йому і мені підставляєш засмагле плече.

І доки ти поряд,

світанки наповнені змістом
і в'ється дорога стрімка, та напрочуд легка,
і хвилі – прозорі, і небо – ясне й променисте,
і яблуні щедрі.

Якби ж не ламатись гілкам!..

2017

* * *

Напиши на прощання пісеньку,
бо хіба ж не було, про що?
Перепініться, переміситься,
ти простиш, та і я прощу.

Потопаючи й виринаючи,
наковтаємось ще води.
Знати б, в чому моя вина, іще...
Втім ідеш – так уже іди!

Ніч огорне холодним простором,
підє обертом голова.
І яким ти б не був апостолом –
третій півень уже співа.

2018

* * *

Плюшеві ведмеді й чебурашки
в кріслах повоєнної доби.
По сервантах – надбані скарби,
на серветках сірих бляклі чашки.

Келихи та вази кришталеві,
сухоцвіти з давніх юних літ,
мазі – лікувать радикуліт,
кволі стіни, вицвілі шпалери...

Підмурівок угрузає в землю,
сходинок хитаються й риплять.
Скільки тут проронено залять
в неслухняну прірву глиноземну!

Будували прихисток натужно,
про достаток мріяли й комфорт.
Скільки тут розірвано аорт,
скільки спин підірвано й застуджено!..

Так ведеться:
східці та паркани
час осипле пилом золотим.
Ми за ним слухняно полетим
з нами – сад, і річка, і кургани,
дім і дим...

2017

ГРУДНЕВЕ

Поки відзначали і втрачали,
жовтень у гарячці догорів.
Мрячна ніч розчісує дощами
золоте волосся ліхтарів.

Підбиває рік усі гризоти,
нездійсненні множаться нулі.
Сповідайся вічній ночі, хто ти
і навіщо ходиш по землі.

Вік марнуєш, начебто в запасі
два життя лишилося чи три.
Чом тобі і радість не на часі?
Чом стають данайськими дари?

В ніжній мушлі б зиму пережити,
слухаючи пінний шурхіт днів...
Та вже човга чорт збирати мито –
хрускіт з-під копит зацебенів.

2017

СОБАЧЕ

А казали: вода із киснем,
захлинешся, та не помреш.
І занурили. І притисли.
Людський підступ не знає меж.

От і я намагаюсь дихати,
а повітря – немов вода.
І всесильний хтось каже:
— Тихо там!
І безпристрасно погляда.

2018

* * *

Смужкою рожевою
ранок привіта:
хай надія жевріє
в будь-які літа!

Лихо перемелеться,
висохне роса.
Стежка в'ється-стелеться,
мрія не згаса.

Хай буяють барвами
небо і ліси!
Хай співають барди нам
на всі голоси!

Поетичні розсипи –
всі у спадок нам!
Жити б собі просто так,
будувати храм...

2017

З ЛАДИ МІЛЛЕР
ЯБЛУКО

Яблуко знайдеться – буде і привід упасти.
Ти моє яблуко-тиблуко, пристрасті пастка.
Встигнеш-достигнеш

в десницю осінню живу.
Жити без тебе не можу – без тебе живу я.

Ввечері надто буває так боляче, прикро!
Дай скуштувати бочок,
поки жовтень не викрав!
Соку благаю, розплескую срібло хмільне...
Ти – моє яблуко, я ж бо – ребро запасне.

Сад оживає, регоче, злітає із брами.
Яблучний вітер – та де там: завії, бурани!
Завтра зима, а поки що зберу про запас
Стиглих, щасливих,
до смерті закоханих – нас.

2015

З ОЛЕКСАНДРА КАБАНОВА

* * *

Із пісні викинеш слова
у будь-який словник.
І більше не росте трава,
і дзвін церковний зник.
Лиш січень срібно хилита
в ярах свою журбу.
І тужить гірко в небі та,
що їй ти милим був.

2013

З ДМИТРІЯ БИКОВА

* * *

Як шкода, що нема ще осінніх прикмет –
Зеленіє, мов в оранжереї.
Не такі вже і сильні,
 сказав би поет,
Наші ямби і наші хореї.

Володимир
Семчишин

Щось залишити – зовсім безсилі вони,
Щось утримати – також безсилі –
Тож сум'яттям і острахом повняться сни:
Непостійні такі наші милі.

Ще води не торкнулися пасма імлі,
Ще прозорість небес невагома.
І питатися марно,
чи довго, коли, –
Це вже визначено і відомо.

І навіщо тебе відпускаю я знов
І тремчу, і надії плекаю?

Анно, серце моє, улягається кров,
Я у сумі своїм потопаю.

Світло осені річку й траву огорта,
Світло осені в заростях тане,
В світлі тому й твоя голова золота,
Й дітлахи, що збирають каштани.

2015

З ЛЕОНІДА КАДЕНКА

* * *

В'ються зграї грачині – не спиниш.
Як від довгої сплячки бува,
півдня знову цурається північ,
від землі відсихає трава.

Мов прийшов до заморського царства,
а зима до кісток дістає.
Невимовне моє яничарство,
нескінченне вигнання моє.

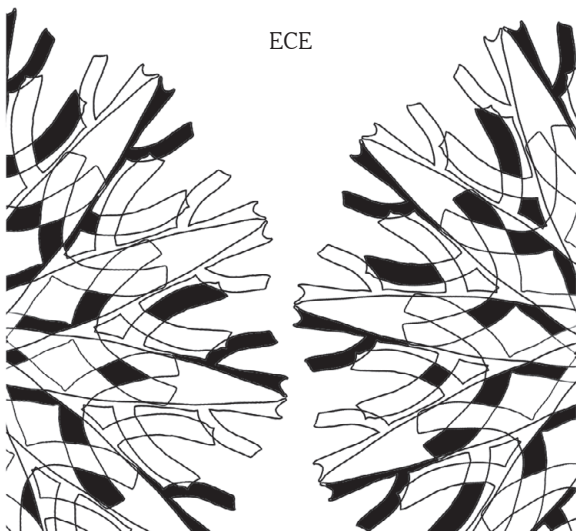
Рік за роком, я котру вже зиму
в цій країні, мені не чужій,
відбуваю самотницьку схиму
в мови рідної на рубежі.

2011

Тисяча знаків

ECE

РИНВА

Брат Микола, бляхар, почепив на стару березу біля хвіртки, навпроти мого вікна, ринву – блискучу і довгу, оздоблену металевим мереживом: «Реклама, — каже, — хай замовляють!»

Кому взимку потрібна ринва, та ще й у мороз мінус двадцять?

О другій ночі якийсь дядько вліз на паркан і перерізав мотузку, наче горіх зрізав з ялинки. Важке залізо гепнуло, аж задзвеніло, і було видно у вікно, як винахідник стрибав у двір за трубою та дерся з нею через паркан.

За хвилину я повідомила Миколі у квартиру, куди йому слід бігти, аби наздогнати крадія. Спросоння брат вибіг на мороз (думав, що на хвилю) босий і в самих трусах. Біжить він по снігу, в чому був, і горлає в повну темінь: «Кидай! Дожену – уб'ю!» Чолов'яга вочевидь

повірив, бо метрів за сто кинув трофей на дорогу і втік.

Найцікавіше було водію автівки, який вертався додому о другій годині ночі. Фари висвітили на засніженій дорозі босого і майже голого молодика зі щасливою, переможною усмішкою. Він бадьоро крокував назустріч машині, притискаючи до грудей величезну блискучу ринву.

2016

СОН

Якось наснилось мені, що ми з малою донькою деремось угору по стінах старовинної вежі. Крізь віконні отвори видно ліс, а внизу, під горою, – річка. Раптом мала кидається до віконного отвору, я кричу, кличу її, лякаюсь, що вона впаде, і від жаху прокидаюсь. Від мого крику й чоловік прокинувся, я сон розповіла: такий жаский, наче й зовсім не сон!

А влітку ми вперше поїхали до будинку відпочинку. По обіді взяли човен і за пів години мандрівки побачили на горі напівзруйнований монастир. Вже коли почали підніматися на гору, я здивувалась: десь бачила вже цей краєвид: річку, благодійний місток, покинуті корівники внизу, а на горі, між дерев – башту з червоної цегли. Зайшли всередину. Щойно видерлись на купу обваленого тиньку, рап-

том дівча долоньку з моєї руки витягло і –
шась до віконного отвору!

– Лесю! – кричу, наче уві сні, – Лесю!

І чоловікові:

– Згадай, це ж той сон! Тримай дитину, бо
зараз впаде!

Втримав...

Впала вона набагато пізніше. І втримати ми
тоді її не змогли...

2016

З ДОВОЄННОГО

Море. Судак. Людський мурашник, дешеві естрадні пісеньки, суміш йодних випарів з димом від шашликів. Декорації, незмінні з часів розвалу Союзу. Спека, від якої не рятують ні бриль, ні затінок.

На другий день відпочинку я тікаю від компанії, йду в гори...

Меркантильне, заклопотане місто зникло, розчинилося в безодні. Гудіння бджіл, запах ялівця й меду навіюють рядки ненаписаних віршів. За рудою скелькою з плямами моху та квітів виникає синій обрій з далеким, недосяжним крокодилячим профілем мису. Далеко вниз скаженіє море, намагається стягти у воду величезні камінні брили. І дрібні жовті квіти, що споглядають за цією боротьбою з прямовисної скелі, тремтять – чи то від жаху, чи то від вітру.

Гору я обійшла за три години. Наступного разу вона, напевно, вже буде іншою: зацвітуть і зів'януть маленькі іриси, пожовкне листя кизилу, невисоких кремезних дубків і покручених яблунь, зміняться запахи. Лиш чайки будуть так само квилити, наче попереджаючи про якусь невідступну біду.

2008

СМЕРЕКИ

В житті бувають такі дивні збіги, що кому розкажеш – не повірять.

Чорнявий синьоокий Петрусь з двох рочків ріс сиротою. Було це на початку минулого століття в селі Головчинці на Хмельниччині. У дитячому будинку прикипів хлопчик усією душею до свого вихователя Понятовського Петра Степановича, був частим гостем в його родині. Завдяки йому виріс не якимсь пройдисвітом – гарним, ставним, всебічно обдарованим чоловіком. Воював, вижив. Оселився в Бориславі, женився.

Згодом переїхав у прийми до жінки, на Схід, у маленьку Покотилівку, далеко від Головчинців і від своїх дитячих вподобань.

Тут і я народилась, бо Петрусь, як неважко здогадатись, – мій тато.

І раптом, наприкінці свого життя, батько зустрів Понятовського. Як з'ясувалося, той давно жив у Покотилівці за кілька дворів від нашого. Так вони й ходили тими ж вуличками не один десяток років – Петрусь і Петро Степанович – і не знали про це...

Торік ми з донькою привезли з мандрів дві смеречки, не більше долоні кожна. Посадили їх у себе в дворі: шматочок Західної України!

Спитаєте, звідки на нашому глинистому покотилівському ґрунті, ледь не в кожному дворі, з'явилося стільки смерек?

Так вони ж – як люди...

ЗМІСТ

ЗА ДВІСТІ КІЛОМЕТРІВ ВІД ВІЙНИ

ПТАШИНЕ	4
ПЕРЕДМІСТЯ	6
«Рипнуть іржаві ворота...»	8
СКЛАДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ	10
МАЙДАН	11
ПЕРЕДВИБОРЧЕ	12
ЗЕМЛЯКОВІ	13
ХАТА СКРАЮ	14
НІЧ ПЕРЕД РІЗДВОМ-2016	15
«Виглядає з-під снігу трава...»	16
«Ці дощі мали бути снігами...»	17
ДОЩОВИЙ ВЕЧІР	18
У ТУМАНІ	20

ЦВІТ ДУРМАНУ

БЕЗСЕЗОННЯ	22
«Усміх теплий, слово рідне...»	23
ВЕЧІРНЯ ПРОГУЛЯНКА	24
ОСТАННІЙ ТРАВНЕВИЙ ДЕНЬ	26
НЕ ОБЕРТАЙСЯ	28
«Ти пишеш вірші іншій жінці...»	29
ЩЕ РАЗ ПРО ОСІНЬ	30

«Чого ж ти, дівчинко, хотіла...»	31
ЗИМОВИЙ ДОЩ	32
ВРАНИШНЄ	33
ЦВІТ ДУРМАНУ	34
«Мій батискаф, кімнатка в десять метрів...»	35
«Будинок мій мене переживе...»	36
«Не задивляйся, жінко, на очі карі...»	37
ПОЛУНИЦІ	38
«От якби літо – як яблуко: вже на полицях...»	39
СЕРПЕНЬ	40
«Напиши на прощання пісеньку...»	41
«Плюшеві ведмеді й чебурашки...»	42
ГРУДНЕВЕ	44
СОБАЧЕ	45
«Смужкою рожевою...»	46

ПЕРЕКЛАДИ

З ЛАДИ МІЛЛЕР	48
З ОЛЕКСАНДРА КАБАНОВА	49
З ДМИТРІЯ БИКОВА	50
З ЛЕОНІДА КАДЕНКА	52

ТИСЯЧА ЗНАКІВ. ЕСЕ

РИНВА	54
СОН	56
З ДОВОЄННОГО	58
СМЕРЕКИ	60

Літературно-художнє видання

ВИРОВЕЦЬ
Лариса Петрівна

ПЕРЕДМІСТЯ

ВІРШІ, ПЕРЕКЛАДИ, ЕСЕ

Друкується в авторській редакції
Верстка та художнє оформлення — Л. Вировець

Підписано до друку 12.01.2018 р.
Формат 60х84/32. Папір офсетний. Друк різнографічний.
Гарнітура «Myriad Pro». Наклад 300 прим.

Видано ТОВ «ДІСА ПЛЮС»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК №4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд.154.
Тел. (057) 768-03-15
e-mail: disadruk@gmail.com

Адреса виробництва:
61029, м. Харків, Ващенковський в'їзд, 16.
За сприяння студії дизайну та поліграфії «Lux Design»
Тел: (057) 761-03-61
www.luxdesign.com.ua

Зв'язок з автором: club_apostrof@ukr.net

ISBN 978-617-7384-94-5

